

25 anys de l'«operació Garzón», una ofensiva d'estat a les portes dels Jocs Olímpics

Just fa 25 anys es va produir una gran ràtzia repressiva contra l'independentisme, amb una quarantena de detencions i tortures a molts dels arrestats | Ramon Piqué, represaliat i actual president de l'Associació Memòria contra la Tortura: "Es va actuar amb una connivència total entre l'aparell judicial, el policial i el mediàtic"

Protesta per l'alliberament dels independentistes detinguts | Arxiu represaliats operació Garzón

Les clavegueres de l'Estat no van començar amb el procés sobiranista i fa quatre dècades que funcionen a tot rendiment

(<http://www.naciodigital.cat/noticia/133730/martin/villa/fernandez/diaz/40/anys/clavegueres/policial>) . Aquest dijous es van complir 25 anys de l'"operació Garzón"

(<https://www.youtube.com/watch?v=IhZVmTuo-9c&t=2885s>) , una ràtzia repressiva contra l'independentisme català duta a terme a instàncies del jutge Baltasar Garzón un mes abans del començament dels Jocs Olímpics de Barcelona.

Entre els dies 29 de juny i 14 de juliol de 1992, la Guàrdia Civil va detenir una quarantena de persones en una operació contra militants independentistes acusats d'estar vinculats a l'organització Terra Lliure. Es van produir arrestos a Catalunya i al País Valencià, i es va escorcollar la redacció del setmanari *El Temps* (<https://www.eltemps.cat>) i les seus del Moviment de Defensa de la Terra. S'argumentava que s'havia de desactivar l'organització armada -que ja havia anunciat la seva dissolució- davant del temor d'un possible atemptat durant els Jocs.

Amb motiu del 20è aniversari, el portal Llibertat.cat (<https://www.llibertat.cat>) juntament amb entitats memorialistes, van elaborar un documental titolat *L'Operació Garzón contra l'independentisme català* en què explicaven aquesta ofensiva estatal contra l'independentisme de la mà dels seus protagonistes.

"A mi em van detenir a Manresa el dia 5 de juliol, i em van tenir una nit lligat a una canonada de ferro. Després em van traslladar a Madrid i allà van començar els crits i els cops", explica a **NacióDigital** Ramon Piqué, president de l'Associació Memòria contra la Tortura (<https://sites.google.com/a/proutortura.net/amct/>) i un dels detinguts durant l'"operació Garzón". "M'acusaven de pertinença a banda armada. Jo no en formava part, però els era igual. Volien que declarés allò que volien sentir", relata. Piqué va ser una de les víctimes de tortura: "Em van fer diversos interrogatoris. En un d'ells em van donar un cop que em va fracturar un os". "Després et deixaven a la cel·la i et deien: 'Vés pensant, que et vindrem a buscar!'. També em feien escoltar els crits dels altres detinguts i em deien: 'Els també acabaran confessant!'", explica.

Volien que els detinguts confessessin el que ells volien sentir. "Quan em vaig desmuntar va ser quan, en un interrogatori, em van posar cables elèctrics a les mans i em van amenaçar en connectar-los. També em van dir que ampliarien la incomunicació dos dies més. En aquell moment els vaig dir: 'Què voleu que signi?'. Com explica Piqué, als detinguts se'ls va aplicar la llei antiterrorista, que permet la incomunicació durant tres dies amb opció a dos més. 25 persones van ser incomunicades per ordre de Garzón. Quan van declarar davant del jutge, 17 persones van denunciar haver rebut tortures, amenaces i vexacions, però Garzón no els va fer cas i va donar per vàlides unes declaracions fetes sota tortura.

L'exjutge Baltasar Garzón. Foto: Reuters

Una operació d'estat

"L'estiu de 1992 vam ser torturats per la Guàrdia Civil. Aquest fet no va ser el producte d'uns funcionaris que es van extralimitar, sinó que es van limitar a capturar-se tal com s'esperava d'ells. Van actuar en el marc d'una legislació, aprovada per la majoria de forces polítiques parlamentàries, concebuda perquè la tortura sigui possible; encara més: ideada per afavorir-la", relatava Piqué juntament amb Ramon López i Vicent Conca en un article a *El Punt* l'any 2003. (<http://www.proutortura.net/visibilitzar.pdf>) I anaven una mica més enllà: "Els funcionaris de la Guàrdia Civil van comptar amb l'ajut i la connivència de la judicatura i dels metges forenses vinculats a l'Audiència Nacional".

"La metodologia de l'operació Garzón és la pròpia d'una operació d'estat: es va actuar amb una connivència total entre l'aparell judicial, el policial i el mediàtic. Uns tapaven la merda dels altres, i així han funcionat durant molts anys", destaca Piqué, que qualifica aquesta manera de fer com a hereva del franquisme. "És decepcionant que molts dels que van lluitar contra el franquisme miessin cap una altra banda quan va passar això", recorda.

L'any 2004, dotze anys després dels fets, el cas va arribar al Tribunal Europeu dels Drets Humans d'Estrasburg (TEDH), que va acusar l'estat espanyol (https://www.google.es/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwjcw_aa_eXUAhVOB1AKHZmxBRcQFggkMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.proutortura.net%2Fsentencia-catala-sencera.doc&usg=AFQjCNF4-BXWqVaOwoXxF9-1V_mk_y41DA) d'haver vulnerat l'article 3 del Conveni Europeu dels Drets Humans (http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_CAT.pdf) perquè no va dur a terme una investigació davant les denúncies de tortura dels independentistes. Així mateix, el tribunal va criticar les autoritats espanyoles per haver-se negat a prendre declaracions als agents responsables de les detencions i va establir una sèrie d'indemnitzacions a les víctimes. Concretament, 8.000 euros per demandant pels danys morals patits i la privació de llibertat, i 2.009 euros per les despeses i costos. Acabava així un llarg camí dels demandants després que les seves denúncies no fossin admeses a les instàncies espanyoles.

Protesta per l'alliberament dels presos independentistes

La connivència d'El País

Aquesta operació d'Estat, preparada i definida dos anys abans de ser posada en pràctica, va comptar amb la connivència de bona part dels mitjans. En concret, *El País* es va posicionar a favor de l'"operació Garzón" definint-la com a "necessària" (http://elpais.com/diario/1992/07/09/opinion/710632807_850215.html) : "Era una operació necessària per part de la Guàrdia Civil a escassos dies del començament dels Jocs". En aquest sentit, acusava diverses formacions catalanes que van condemnar l'operació com ara Esquerra Republicana (ERC), les Joventuts Nacionalistes de Catalunya (JNC) o Iniciativa per Catalunya, de presentar uns arguments que només podien "perjudicar": "Ningú ben entenimentat i des de les files de la democràcia s'hi pot oposar".

20 anys més tard, el 2012, i després de la sentència del TEDH, el mateix diari va qualificar de "mite" les tortures patides pels detinguts en un article que va aixecar polseguera. Sota el títol "*Garzón y el mito de las torturas a Terra Lliure*" (http://ccaa.elpais.com/ccaa/2012/02/25/catalunya/1330195027_646696.html) , l'article defensava l'actuació del magistrat, que "va respectar la llei", i acusava l'independentisme de "seguir alimentant mentides vint anys més tard", com ara que Garzón no havia investigat les tortures.

L'article va ser respost per la Coordinadora Catalana per la Prevenció i Denúncia de la Tortura (<http://www.prevenciontortura.org>) , una plataforma que aplega diverses entitats que treballen "a favor dels drets humans i en concret en la denúncia i la prevenció de la tortura i altres formes de tractes cruels, inhumans o degradants a Catalunya". Des de la Coordinadora

(<http://www.prevenciontortura.org/general/comunicat-de-la-coordinadora-catalana-sobre-el-articulo-del-pais/>) es va voler reivindicar la importància de la sentència del TEDH en un cas que "va arribar a Estrasburg perquè cap instància judicial espanyola va considerar que calia fer una investigació oficial efectiva". Destacava també que la sentència va condemnar l'estat espanyol per aquesta raó i que va posar de manifest el mal funcionament del sistema judicial a l'hora d'abordar casos de tortura i maltractaments.

Alhora, argumentava que "res no justifica que un jutge miri cap a una altra banda quan pel seu davant declaren persones amb lesions visibles i que diuen que han estat torturades". "La bona praxi judicial per prevenir maltractaments hauria deduït testimoni de la denúncia d'un delictes greu de tortures i hauria remès diligències als jutjats ordinaris. Allò que Garzón mai va fer, que el TEDH va condemnar i que l'article d'El País obvia deliberadament", conclouia el comunicat.

25 anys més tard: "L'Estat utilitzarà tots els recursos al seu abast"

Amb motiu dels 25 anys de l'"operació Garzón", 92 represaliats han elaborat i signat el manifest "Memòria i fermesa per la llibertat". Al text es recorden aquells fets brutals i es reivindica el compromís popular amb la justícia i la llibertat. "Aquell 1992, com tantes vegades abans i després, vam fer-nos conscients que la lluita genera repressió", recorden, i és per això que llancen un recordatori davant del procés polític que viu Catalunya: "El moment polític actual requerirà del conjunt del poble català que prenguem consciència de les característiques que pot tenir la confrontació amb l'Estat espanyol en els pròxims mesos".

I adverteixen: "L'Estat no dubtarà a utilitzar tots els recursos al seu abast, i en aquestes circumstàncies la mobilització popular massiva i persistent serà del tot transcendental. És una situació que demanarà de tothom molta valentia i determinació. I volem fer arribar arreu un missatge clar sobre el valor que té la lluita tenaç i la solidaritat més ferma". També Poble Lliure, organització política de l'esquerra independentista, ha denunciat que coincidint amb els 25 anys dels Jocs s'estigui "invisibilitzant" les detencions i tortures de l'"operació Garzón" (<http://www.naciodigital.cat/noticia/134042/poble/lliure/denuncia/invisibilitzi/operacio/garzon/25/anys/dels/jocs>) .